

Nd. 57. Frumvarp til laga

um breyting á lögum nr. 106 23. júní 1936, um útsvör.

Flm.: Áki Jakobsson.

1. gr.

a-liður 8. gr. laganna orðist svo:

Ef hann hefur heimilisfasta atvinnustofnun, svo sem útibú, eða ef hann hefur rekið atvinnu víðar en í einni sveit, enda má þá ekki leggja á hann að því leyti í heimilissveit hans. Löndun afla og útgerð linuveiðabáta frá verstöðvum utan heimilissveitar er ekki útsvarsskyld samkv. þessum staflið.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Með frumvarpi þessu er farið fram á það, að heimild verði gefin til þess að leggja útsvar á atvinnurekstur þar, sem hann raunverulega fer fram. Að vísu er í núgildandi útsvarslögum gefin heimild til þess að skipta útsvörum þeirra gjaldþegna, sem aflað hafa sér tekna sinna í fleiri sveitum en heimilissveit. Þessi ákvæði eru þó mjög ópraktísk og hafa tæpast verið notuð nema ef um launatekjur eða hlutartekjur er að ræða. Ef hins vegar atvinnurekstur, svo sem sildarsöltun á í hlut, koma þessi ákvæði að litlum sem engum notum. Ástæður til þessa eru margvislegar. Niðurjöfnunarnefnd sú, sem útsvarið leggur á, er oft svo ókunnug atvinnurekstri viðkomanda, þeim hluta hans, sem fram fer í öðrum sveitum, að hún er ekki dómbær um afkomu hans og getur því ekki gert sér réttar skoðanir, ef gjaldþegn heldur upplýsingum fyrir nefndinni eða gefur rangar og villandi upplýsingar. Þá er það og ekki óalgengt, að tekjuþörfin í heimilissveit er svo litil, að útsvarsupphæðin verður of lág til þess að það borgi sig að krefjast skiptingar. Það hefur líka lengi viðgengizt, að ýmsir atvinnurekendur teldu sig til heimilis í fámennum hreppum, þó þeir hefðu allan atvinnurekstur sinn í kaupstöðunum, til þess eins að komast undan réttmætum gjöldum. Það er í sjálfu sér ekki nema eðlilegt, að lítil hreppsfélög gleypi við slíkum óvæntum tekjustofnum, og eru oft mjög „sanngjörn“ í útsvarsálagningu, til þess að eiga það ekki á hættu, að gjaldþegninn flytjist á brott aftur. Skipting útsvaranna útilokar það alls ekki, að menn geti á þennan hátt að miklu leyti sloppið undan lögmetum gjöldum.

Siglufjarðarkaupstaður er sem kunnugt er aðalheimkynni sildariðnaðarins. Þar er oft saltað meira af sild heldur en á öllum öðrum stöðum á landinu samanlagt. Þessi mikla sildarsöltun og sildariðnaður er auðvitað undirrot þess, að kaupstaðurinn varð til. En það segir sig auðvitað sjálft, að bæjarfélagið þarf að leggja í ýmsar framkvæmdir vegna þessa sildariðnaðar, byggja götur og mannvirki og ýmislegt fleira. Það er því eðlilegast, að allur þessi mikli atvinnurekstur, sem þarna fer fram, sé útsvarsskyldur á staðnum. Verulegur hluti sildarsöltunarinnar er hins vegar í höndum manna, sem ekki eiga heimili á Siglufirði og Siglufjörður hefur því ekki fengið útsvar af. Það virðist vera í fyllsta máta sanngjarnt, að atvinnurekstur sé útsvarsskyldur þar, sem hann fer fram. Þess er því að vænta, að háttvirtir þingmenn geti fallizt á þessa breytingu, sem hér er farið fram á.

Það er vert að geta þess hér, að það er orðin skoðun flestra þeirra, sem hafa með álagningu útsvara að gera og annast sveitarstjórnarmál, að það sé með öllu óviðunandi, hve útsvör í hinum einstöku bæjar- og sveitarfélögum eru mishá. Menn með sömu tekjur, sinn í hvoru bæjar- eða sveitarfélaginu, greiða mjög mishá útsvör. Þetta verður til þess, að menn hyllast til að flytja sig að nafninu til í önnur sveitarfélög, til þess að forða sér frá háu útsvari, en slíkur flótti eykur vitanlega mismuninn enn meir. Það er bráðnauðsynlegt, að útsvarslöggjöfin verði öll endurskoðuð, sérstaklega með það fyrir augum að leiðrétta þetta ranglæti. Þess er að vænta, að nú á næslunni verði ráðizt í að endurskoða frá grunni útsvarslöggjöfina.

Þessu frumvarpi er ekki ætlað að leiðrétta þetta. Með því er aðeins, ef að lögum verður, afnumið það óeðlilega ástand, að atvinnurekstur skuli ekki vera útsvarsskyldur þar, sem hann fer fram.

Til þess að fyrirbyggja það, að þessi breyting við útsvarslögin, ef að lögum yrði, geti orðið til þess, að farið væri að leggja útsvör á skip þar, sem þau landa afla sinn, eða línuveiðabáta þar, sem þeim er haldið út, hefur verið sett sérstakt ákvæði í frv. Það væri í fyllsta máta óréttmætt, eins og ástatt er hér á landi um fiskveiðar og verstöðvar, ef hægt væri að leggja útsvör á eigendur skipa og báta þar, sem þau legðu upp afla sinn eða væri haldið út í þann og þann svipinn.

Nánar í framsögu.